

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาเรื่องข้อจำกัดในการดำเนินงานของโครงการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน ในจังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้เลือกเอาผู้ทำสวนป่าเอกชนที่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 เป็นหลักในการเก็บข้อมูล และเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยทั่วไปที่ได้ดำเนินการปลูกสวนป่า โดยได้กำหนดให้พื้นที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เป็นพื้นที่ในการศึกษา

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง การเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 65 ตัวอย่าง ผลการศึกษาสามารถอธิบายได้ดังนี้

4.1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 65 ตัวอย่าง ดังรายละเอียดในตารางที่ 4 สรุปได้ดังนี้

สถานภาพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นบุคคลธรรมดา จำนวน 44 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 67.7 รองลงมาได้แก่ผู้รับมอบอำนาจ จำนวน 18 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 27.7 นิติบุคคล จำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 3.1 และอื่นๆ (หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ) จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.5

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 25 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาได้แก่เพศหญิง จำนวน 19 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 29.2 และเป็นกลุ่มบุคคล (นิติบุคคลผู้รับมอบอำนาจ และอื่นๆ) ที่ไม่สามารถระบุเพศได้ จำนวน 21 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 32.3

ระดับการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 14 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาได้แก่ระดับประถมศึกษา จำนวน 12 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 18.5 ระดับมัธยมศึกษาและระดับประกาศนียบัตร จำนวนระดับละ 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 9.2 สูงกว่าระดับปริญญาตรี จำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 6.2 ต่ำกว่าระดับประถมศึกษา จำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 3.1 และเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถระบุระดับการศึกษาได้ จำนวน 21 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 32.3

อาชีพหลัก พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างเป็นอาชีพหลัก จำนวน 14 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาได้แก่อาชีพเกษตรกร จำนวน 10 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 15.4 อาชีพรับราชการ จำนวน 8 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12.3 อาชีพอื่นๆ (ข้าราชการบำนาญ จำนวน 3 ตัวอย่าง แม่บ้าน จำนวน 3 ตัวอย่าง และทำงานต่างประเทศ จำนวน 1 ตัวอย่าง) รวมจำนวน 7 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 10.8 อาชีพค้าขาย จำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 7.7 และเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถระบุอาชีพหลักได้ จำนวน 21 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 32.3

อาชีพรอง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพรอง จำนวน 18 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 27.7 รองลงมาได้แก่อาชีพรับจ้าง จำนวน 9 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 13.9 อาชีพค้าขาย จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.5 ไม่มีอาชีพรองจำนวน 16 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 24.6 และเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถระบุอาชีพรองได้ จำนวน 21 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 32.3

รายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน ระหว่าง 10,000-50,000 บาท จำนวน 19 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 29.2 รองลงมาได้แก่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท จำนวน 10 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 15.4 ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 8 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12.3 50,000 บาทขึ้นไป จำนวน 7 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 10.8 และเป็นกลุ่มบุคคลที่ไม่สามารถระบุรายได้ต่อเดือนได้ จำนวน 21 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 32.3

พื้นที่ปลูกสวนป่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ดำเนินการปลูกป่าในพื้นที่จำนวน 11-50 ไร่ จำนวน 36 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 55.4 รองลงมาได้แก่ดำเนินการปลูกป่าในพื้นที่ต่ำกว่า 10 ไร่ จำนวน 27 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 41.6 พื้นที่ดำเนินการระหว่าง 100-200 ไร่ จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.5 และอื่นๆ(มากกว่า 200 ไร่) จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.5

ประเภทที่ดิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้เอกสารที่ดินเป็นโฉนดที่ดิน จำนวน 54 คิดเป็นร้อยละ 83.1 รองลงมาเป็นเอกสารที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน จำนวน 10 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 15.4 และเป็นที่ดินประเภทอื่นๆ(ปลูกป่าที่โดยหน่วยงาน) จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.5

ตารางที่ 4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลพื้นฐานทั่วไป

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 65

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพ		
บุคคลธรรมดา	44	67.7
นิติบุคคล	2	3.1
ผู้รับมอบอำนาจ	18	27.7
อื่นๆ (หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ)	1	1.5
เพศ		
ชาย	25	38.5
หญิง	19	29.2
กลุ่มบุคคล (นิติบุคคล ผู้รับมอบอำนาจ) ไม่สามารถระบุได้	21	32.3
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าประถมศึกษา	2	3.1
ระดับประถมศึกษา	12	18.5
ระดับมัธยมศึกษา	6	9.2
ระดับประกาศนียบัตร	6	9.2
ระดับปริญญาตรี	14	21.5
ระดับสูงกว่าปริญญาตรี	4	6.2
กลุ่มบุคคล (นิติบุคคล ผู้รับมอบอำนาจ) ไม่สามารถระบุได้	21	32.3
อาชีพหลัก		
เกษตรกรรวม	10	15.4
รับจ้าง	14	21.5
ค้าขาย	5	7.7
รับราชการ	8	12.3
อื่นๆ (ข้าราชการบำนาญ แม่บ้าน ทำงานต่างประเทศ)	7	10.8
กลุ่มบุคคล (นิติบุคคล ผู้รับมอบอำนาจ) ไม่สามารถระบุได้	21	32.3

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพรอง		
เกษตรกรกรม	18	27.7
รับจ้าง	9	13.9
ค้าขาย	1	1.5
อื่นๆ (ไม่มีอาชีพรอง)	16	24.6
กลุ่มบุคคล (นิติบุคคล ผู้รับมอบอำนาจ) ไม่สามารถระบุได้	21	32.3
รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	8	12.3
5,000 – 10,000 บาท	10	15.4
10,000 – 50,000 บาท	19	29.2
50,000 บาทขึ้นไป	7	10.8
กลุ่มบุคคล (นิติบุคคล ผู้รับมอบอำนาจ) ไม่สามารถระบุได้	21	32.3
พื้นที่ดำเนินการปลูกสวนป่า		
ต่ำกว่า 10 ไร่	27	41.6
11 – 50 ไร่	36	55.4
100 – 200 ไร่	1	1.5
อื่นๆ (มากกว่า 200 ไร่)	1	1.5
ประเภทที่ดินดำเนินการปลูกสวนป่า		
โฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ ตามกฎหมายที่ดิน	54	83.1
ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	10	15.4
ที่ดินที่ปลูกโดยหน่วยงานรัฐ	1	1.5

4.2 การดำเนินงานในที่ดินสวนป่า

ผลการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานในที่ดินสวนป่าของกลุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดใน ตารางที่ 5 สรุปได้ดังนี้

การขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า จำนวน 62 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 95.4 และไม่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า จำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.6

การออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า จำนวน 58 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 89.2 รองลงมา ยังไม่ได้รับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า จำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 6.2 และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า จำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.6

การจัดทำดวงตราประจำสวนป่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้จัดทำดวงตราประจำสวนป่า จำนวน 39 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา ยังไม่ได้จัดทำดวงตราประจำสวนป่า จำนวน 19 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 29.2 และเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้รับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า จำนวน 7 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 10.8

การทำไม้ออกจากสวนป่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่ได้ทำไม้ออกจากสวนป่า จำนวน 32 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 49.2 รองลงมา เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้รับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า และกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้จัดทำดวงตราประจำสวนป่า รวมจำนวน 26 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 40.0 และมีเพียง 7 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 10.8 ที่ได้ทำไม้ออกจากสวนป่าแล้ว

สาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการทำไม้ออกจากสวนป่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้รับหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า และกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้จัดทำดวงตราประจำสวนป่า รวมจำนวน 33 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมา แจ้งสาเหตุอื่นๆ (อยู่ระหว่างการขออนุญาตตั้งโรงงานแปรรูปไม้ และจะนำไม้เข้าเป็นวัตถุดิบของโรงงานซึ่งเป็นระบบเครือข่ายและเพื่อน) จำนวน 27 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 41.5 และแจ้งยังไม่ถึงเวลาทำไม้ออกจากสวนป่า จำนวน 5 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 7.7

ลักษณะการจำหน่าย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต้องการจำหน่ายในลักษณะเป็นไม้ท่อน จำนวน 40 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมา จะใช้เป็นวัตถุดิบเข้าโรงงานแปรรูปไม้ จำนวน 22 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 33.9 และลักษณะอื่นๆ (ใช้สอยส่วนตัว ปูลูกเพื่อสิ่งแวดล้อม และยังไม่ทราบว่าจะจำหน่ายในลักษณะใด) จำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.6

ราคาของไม้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่แน่ใจในราคาขึ้นอยู่กับขนาดและคุณภาพของไม้ จำนวน 48 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 73.8 รองลงมาเห็นว่าราคาไม่เหมาะสม จำนวน 10 ตัวอย่าง ร้อยละ 15.4 ราคาเหมาะสม จำนวน 7 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 10.8

ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติสวนป่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบฯ ว่ามีความเหมาะสม จำนวน 59 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 90.8 เห็นว่าไม่สะดวก จำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.6 และอื่นๆ (ไม่ทราบ) จำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 4.6

เงินทุนดำเนินการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ทุนส่วนตัวในการดำเนินการ จำนวน 62 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 95.4 รองลงมาใช้เงินกู้ จำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 3.1 และอื่นๆ (แปลงปลูกป่าที่ปลูกโดยเป็นการปลูกป่าทดแทนตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ของผู้ได้รับอนุญาตให้สัมปทานทำไม้) จำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 1.5

การสนับสนุนเงินทุนดำเนินการจากราชการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากทางราชการ จำนวน 40 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 61.5 และไม่ได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากทางราชการ จำนวน 25 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 38.5

ผลตอบแทน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่แจ้งยังไม่แน่ใจในผลตอบแทน จำนวน 47 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 72.3 รองลงมาแจ้งผลตอบแทนคุ้มค่า จำนวน 14 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 21.5 และแจ้งผลตอบแทนไม่คุ้มค่า จำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 6.2

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการดำเนินงานในที่ดินสวนป่า

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 65

ลักษณะการดำเนินงานในที่ดินสวนป่า	จำนวน	ร้อยละ
การขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า		
ยื่น	62	95.4
ไม่ยื่น	3	4.6
หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า		
ได้รับแล้ว	58	89.2
ยังไม่ได้รับ	4	6.2
อื่นๆ(กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า)	3	4.6

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลักษณะการดำเนินงานในที่ดินสวนป่า	จำนวน	ร้อยละ
การจัดทำดวงตราประจำสวนป่า		
ดำเนินการจัดทำดวงตราประจำสวนป่าแล้ว	39	60.0
ยังไม่ได้ดำเนินการจัดทำดวงตราประจำสวนป่า	19	29.2
อื่นๆ (กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า และกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า)	7	10.8
การทำไม้ออกจากสวนป่า		
ทำไม้ออกจากสวนป่าแล้ว	7	10.8
ยังไม่ได้ดำเนินการทำไม้ออกจากสวนป่า	32	49.2
อื่นๆ (กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า และกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้จัดทำดวงตราประจำสวนป่า)	26	40.0
สาเหตุที่ยังไม่ดำเนินการทำไม้ออกจากสวนป่า		
ยังไม่ถึงเวลาดำเนินการ	5	7.7
อื่นๆ	27	41.5
กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า	33	50.8
กลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้หนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า และกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้จัดทำดวงตราประจำสวนป่า		
ลักษณะการจำหน่าย		
จำหน่ายเป็นไม้ท่อน	40	61.5
ใช้เป็นวัตถุดิบเข้าโรงงานแปรรูปไม้	22	33.9
อื่นๆ (ใช้สอยส่วนตัว ปลุกเพื่อสิ่งแวดล้อม และยังไม่ทราบ)	3	4.6
ราคาของไม้		
เหมาะสม	7	10.8
ไม่เหมาะสม	10	15.4
อื่นๆ (ยังไม่แน่ใจ)	48	73.8

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลักษณะการดำเนินงานในที่ดินสวนป่า	จำนวน	ร้อยละ
ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับ พ.ร.บ.สวนป่า		
เหมาะสม ปฏิบัติได้	59	90.8
ไม่สะดวก ยุ่งยากในการปฏิบัติ	3	4.6
อื่นๆ (ไม่ทราบ)	3	4.6
เงินทุนในการดำเนินการ		
เงินทุนส่วนตัว	62	95.4
เงินกู้	2	3.1
อื่นๆ (ปลูกตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้)	1	1.5
การสนับสนุนเงินทุนดำเนินการจากราชการ		
ได้รับ	40	61.5
ไม่ได้รับ	25	38.5
ข้อคิดเห็นในเรื่องผลตอบแทน		
คุ้มค่า	14	21.5
ไม่คุ้มค่า	4	6.2
ยังไม่แน่ใจในผลตอบแทนที่จะได้รับ	47	72.3

4.3 ข้อจำกัดในการดำเนินงานส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน

จากการศึกษาเกี่ยวกับข้อจำกัดในการดำเนินงานส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าภาคเอกชน เป็นการทดสอบกลุ่มตัวอย่างในประเด็นความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 โดยนำข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องตามกฎหมาย เปรียบเทียบกับระดับความรู้ความเข้าใจ กลุ่มตัวอย่างผู้ทำสวนป่าส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 เป็นอย่างดี มีบางข้อที่ผู้ทำสวนป่าจะไม่ทราบ หรือมีความรู้ความเข้าใจในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 6 สรุปได้ดังนี้

การเก็บรักษาหนังสือรับรองการแจ้งตัดไม้เพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบ จำนวน 39 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 60.0 และทราบ จำนวน 26 ตัวอย่างคิดเป็นร้อยละ 40.0

การขอใบแทนหนังสือรับรอง กรณีหนังสือรับรอง สูญหาย ชำรุด หรือถูกทำลาย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ทราบ จำนวน 34 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 52.3 และไม่ทราบ จำนวน 31 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 47.7

การโอนกรรมสิทธิ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบ จำนวน 33 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 50.8 และทราบ จำนวน 32 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 49.2

ระยะเวลาในการโอนกรรมสิทธิ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบ จำนวน 55 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 84.6 และทราบ จำนวน 10 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 15.4

การสิ้นสุดของหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบ จำนวน 56 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 86.2 และทราบ จำนวน 9 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 13.8

การจัดทำป่าสวนป่า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่ทราบ จำนวน 34 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 52.3 และทราบ จำนวน 31 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 47.7

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับข้อจำกัดในการดำเนินงานส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน

จำนวนกลุ่มตัวอย่าง = 65

ลักษณะข้อจำกัดในการดำเนินการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน	จำนวน	ร้อยละ
การเก็บรักษาหนังสือรับรองการแจ้งตัดเพื่อแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่		
ทราบ	26	40.0
ไม่ทราบ	39	60.0
การขอใบแทนหนังสือรับรอง กรณีหนังสือรับรองสูญหาย ชำรุด หรือถูกทำลาย		
ทราบ	34	52.3
ไม่ทราบ	31	47.7
การโอนกรรมสิทธิ์		
ทราบ	32	49.2
ไม่ทราบ	33	50.8
ระยะเวลาในการโอนกรรมสิทธิ์		
ทราบ	10	15.4
ไม่ทราบ	55	84.6

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลักษณะข้อจำกัดในการดำเนินการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน	จำนวน	ร้อยละ
การสิ้นสุดของหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า		
ทราบ	9	13.8
ไม่ทราบ	56	86.2
การจัดทำป้ายสวนป่า		
ทราบ	31	47.7
ไม่ทราบ	34	52.3

จากแบบบันทึกการสัมภาษณ์ สำหรับข้อจำกัดในการดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรปลูกป่าภาคเอกชนของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 65 ราย เป็นบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในประเด็นอื่นๆ ที่นอกเหนือจากตามที่ปรากฏในแบบสอบถาม ที่ผู้ทำสวนป่ามีความเห็นว่าเป็นข้อจำกัดในการดำเนินกิจการสวนป่าของกลุ่มตัวอย่าง สรุปได้ดังนี้

1 เมื่อรัฐได้กำหนดให้มี การส่งเสริมการปลูกป่าเอกชนเพื่อการค้าโดยใช้พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 จะมีความเป็นไปได้หรือไม่ว่า ผลผลิตที่ได้จากการดำเนินกิจการสวนป่า ไม่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 เช่น ในกรณีการขอตั้งโรงงานแปรรูปไม้ หรือการขอตั้งโรงค้าไม้แปรรูป หรือการทำอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากผลผลิตที่ได้มาจากการทำกิจการสวนป่าเพื่อการค้า

2 การประกันราคาผลผลิตที่ได้จากกิจการสวนป่า ปัจจุบันราคาถูกกำหนดโดยผู้ซื้อ ผู้ทำสวนป่าไม่สามารถขายได้ตามราคาที่แท้จริง

3 การจัดทำดวงตราประจำสวนป่า ผู้ทำสวนป่าที่มีพื้นที่ปลูกป่าหลายแปลง ต้องจัดทำดวงตราประจำสวนป่าทุกแปลงตามหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ทำให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ตลอดจนการดูแลรักษาดวงตรา

4 การอนุญาตให้ประกอบกิจการโรงงานแปรรูปไม้ ที่ได้จากกิจการสวนป่าปัจจุบันทางราชการอนุญาตให้ดำเนินการเป็น โรงงานแปรรูปไม้โดยใช้แรงคน ซึ่งเห็นว่าไม่ทันสมัยและไม่เป็นการส่งเสริมและจูงใจในการลงทุนเพื่อประกอบกิจการต่อเนื่อง จากผลผลิตที่ได้มาจากการทำสวนป่า

5 ความรู้เทคนิค วิธีการผลิต เพื่อให้เกิดการเพิ่มมูลค่าของไม้และผลิตภัณฑ์ไม้ ตลอดจนการลดการสูญเสียที่เกิดจากกระบวนการผลผลิต ผู้ประกอบกิจการมีน้อย ต้องใช้การลองผิดลองถูก

เพื่อหาข้อสรุปด้วยตนเอง

4.4 ข้อจำกัดในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชนแยกตามกลุ่มผู้ประกอบการ

จากการกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ตามแผนดำเนินงาน ขอบเขตและวิธีการวิจัย ของเอกชนหรือเกษตรกรรายย่อยที่ดำเนินการปลูกสวนป่าในท้องที่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาสรุปข้อจำกัดในการดำเนินงาน แยกตามกลุ่มผู้ประกอบการ ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มเอกชนและเกษตรกรรายย่อยผู้ดำเนินการปลูกป่า ที่ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า แต่นายทะเบียนไม่ได้ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า (สป.3) ให้ จากการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 4 ตัวอย่าง อธิบายได้ดังนี้

กรณีที่ 1 ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าได้นำเอกสารที่ดินผิดแปลงไปยื่นคำขอขึ้นทะเบียนโดยผู้ยื่นคำขอฯ ได้ดำเนินการปลูกสวนป่าในที่ดินที่ไม่มีเอกสารที่ทางราชการออกให้ตามกฎหมาย แต่มีความต้องการจะขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า จึงได้นำเอกสารตามประมวลกฎหมายที่ดินที่ตนมีอยู่แต่ไม่ได้ทำการปลูกสวนป่ามาใช้ประกอบคำขอฯ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้ออกไปดำเนินการตรวจสอบสภาพพื้นที่ จึงได้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบว่าจะขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าในแปลงที่ดำเนินการปลูกสวนป่าให้ได้ และให้ดำเนินการยกเลิกคำขอฯ ต่อไป

กรณีที่ 2 ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าถึงแก่กรรม โดยผู้ยื่นคำขอฯ ได้ดำเนินการยื่นคำขอฯ พร้อมเอกสาร ต่อนายอำเภอท้องที่ เมื่อวันที่ 3 กันยายน 2536 และอยู่ในระหว่างการตรวจสอบ นายอำเภอท้องที่ได้ประสานงานกับผู้ยื่นคำขอฯ เพื่อนำตรวจสอบพื้นที่ แต่ผู้ยื่นคำขอฯ ไม่ได้มาพบเจ้าหน้าที่เพื่อนำตรวจสอบ และได้ถึงแก่กรรมจากการเข้าพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลของผู้ศึกษาได้พบกับคู่สมรสของผู้ยื่นคำขอฯ ซึ่งได้แจ้งว่าไม่ทราบว่าได้มีการนำที่ดินแปลงดังกล่าวที่ได้ดำเนินการปลูกไม้สักไว้จำนวนหนึ่งไปยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า และไม่มีความประสงค์จะดำเนินการสวนป่าต่อไป ขณะนี้อยู่ในระหว่างที่ประกาศขายที่ดิน

กรณีที่ 3 ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ (องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้) ได้นำที่ดินที่ได้รับมอบจากบริษัทเชียงรายทำไม้ จำกัด ที่ได้ดำเนินการปลูกป่าชดเชยตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ จำนวน 5,614 ไร่ มายื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าต่อนายอำเภอท้องที่ เมื่อเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอฯ แล้ว ได้ส่งเรื่องไปให้นายทะเบียนเพื่อพิจารณาสั่งการ เจ้าหน้าที่ได้ตรวจสอบเอกสารประกอบคำขอฯ เห็นว่าที่ดินที่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้นำมาขอขึ้นทะเบียน ไม่สามารถขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าได้ เนื่องจากที่ดินดังกล่าวได้

ดำเนินการปลูกโดยบริษัทเชิงรายน่าไม้ จำกัด และได้มอบให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ดูแลรักษา ซึ่งองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ไม่ใช่เป็นผู้ดำเนินการปลูกโดยใช้งบประมาณของตนเอง จึงได้แจ้งให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ ทำการยกเลิกคำขอฯ

กรณีที่ 4 ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ใช้เอกสารที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เอกสารหนังสือรับรองที่ดิน ส.ป.ก. 4-28 ก. มาขึ้นต่อนายทะเบียนท้องที่ และนายทะเบียนท้องที่ได้ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าให้แก่ผู้ทำสวนป่าแล้ว ซึ่งภายหลังกรมป่าไม้ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 พิจารณาแล้วเห็นว่า เอกสาร ส.ป.ก. 4-28 และ ส.ป.ก. 4-28 ก. คือ หลักฐานที่แสดงว่า ผู้มีเอกสารนี้มีสิทธิได้รับการอนุญาตตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินต่อไป ไม่สามารถใช้เป็นหลักฐานการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าได้ ตามมาตรา 4 (3) แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 จึงได้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอฯ ทราบ และได้ทำการยกเลิกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินสวนป่า แล้ว

กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มผู้ทำสวนป่าที่นายทะเบียน ได้ออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าให้ แต่ยังไม่ได้นำมาดำเนินการจัดทำดวงตราประจำสวนป่า จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 19 ตัวอย่าง ส่วนใหญ่จำนวน 15 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 78.9 อยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดทำดวงตราประจำสวนป่า และกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 4 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 21.1 ตอบว่ายังไม่ถึงเวลา

ข้อสังเกตที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง เห็นว่าในกรณีที่ได้นำมาดำเนินการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าหลายแปลงมีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการขึ้นทะเบียน การรับรอง การตัด ตอก ประทับหรือแสดง การยกเลิก และการทำลายดวงตราที่ใช้ในกิจการสวนป่า ข้อ 10 คือ ตราที่ขึ้นทะเบียนและมีกรารรับรองจากนายทะเบียน ณ สวนป่าใด ให้ใช้ตัด ตอก ประทับหรือแสดงตราไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่าแห่งนั้น จะนำไป ตี ตอก ประทับ หรือแสดงตราไม้อื่นไม่ได้ ต้องดำเนินการจัดทำดวงตราประจำสวนป่าทุกๆ แปลงตามที่ได้ขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ทั้งๆ ที่สวนป่าอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดภาระค่าใช้จ่ายในการจัดทำและการดูแลรักษาดวงตราประจำสวนป่า และเกรงว่าจะสับสนในการนำดวงตราประจำสวนป่าไปใช้ผิดแปลง

กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มผู้ทำสวนป่าที่ได้ดำเนินการทำไม้ออกจากสวนป่าแล้ว ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 7 ตัวอย่าง ผู้ทำสวนป่าจำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 85.7 ได้จำหน่ายไม้เป็นไม้ท่อน และผู้ทำสวนป่าจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 14.3 ได้ดำเนินการทำไม้ออกเพื่อเป็นการขยายระยะปลูกของต้นไม้เนื่องจาก เมื่อเริ่มดำเนินการได้ปลูกต้นไม้โดยใช้ระยะปลูก 2 x 2 เมตร ทำให้ต้นไม้มีระยะชิดกันมาก ต้นไม้ที่ปลูกไม่โต เมื่อตัดต้นไม้ออกไม้ที่ได้ไม่สามารถจะทำประโยชน์ได้ ผู้ทำสวนป่าจำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 85.7 ได้จำหน่าย

ให้แก่ผู้รับซื้อทั่วไป และผู้ทำสวนป่าจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 14.3 ได้นำไม้ที่ได้จากการทำไม้ออกไปใช้สอยส่วนตัว และผู้ทำสวนป่าจำนวน 6 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 85.7 แจ้งว่าราคาของไม้ถูกกำหนดผู้ซื้อและผู้ทำสวนป่าจำนวน 1 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 14.3 แจ้งไม่ทราบเพราะไม้ได้จำหน่ายไม้โดยนำไม้ไปใช้สอยส่วนตัว

กลุ่มที่ 4 คือ เอกชนและเกษตรกรรายย่อยผู้ดำเนินการปลูกป่าทั่วไป ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ฐานข้อมูลจากสรุปข้อมูลการขอขึ้นทะเบียนฯ เป็นหลักในการดำเนินงาน และได้เก็บข้อมูลจากเอกชนและเกษตรกรรายย่อยผู้ดำเนินการปลูกป่าทั่วไป ในพื้นที่ใกล้เคียงกับผู้ทำสวนป่าที่ได้ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าแล้ว จำนวน 3 ตัวอย่าง ซึ่งแต่ละตัวอย่างมีความแตกต่างกัน ดังนี้

กรณีที่ 1 เป็นเอกชนรายย่อย ที่ดำเนินการปลูกป่าในพื้นที่เพื่อรักษาพื้นที่และสิ่งแวดล้อม โดยไม่ได้คาดหวังผลตอบแทนที่จะได้รับเป็นมูลค่าทางการเงินจากการปลูกป่านี้ ดำเนินการปลูกในพื้นที่ขนาดเล็กๆ โดยใช้เงินทุนส่วนตัว และจะไม่นำพื้นที่ดังกล่าวไปขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าเพราะไม่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินการปลูกสวนป่าในเชิงพาณิชย์

กรณีที่ 2 เป็นเอกชนรายย่อย ที่ดำเนินการปลูกป่าในพื้นที่เดิมที่ได้ดำเนินการปลูกไม้ผลโดยทำการปลูกไม้สักแทรกลงในพื้นที่ไม้ผลเดิม และทำการตัดไม้ผลออกเมื่อต้นไม้ป่าเจริญเติบโตขึ้น ซึ่งให้เหตุผลว่าไม้ป่าดูแลรักษาง่ายกว่าไม้ผล และผลตอบแทนที่ได้จากการทำสวนไม้ผลยังไม่คุ้มค่าในการลงทุน จึงได้ทำการเปลี่ยนชนิดไม้ในการปลูกจากไม้ผลเป็นไม้ป่า ผู้ปลูกป่ารายนี้มีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชน และจะนำพื้นที่ดังกล่าวเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจ เพื่อขอรับเงินสนับสนุนจากราชการ และนำที่ดินไปขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าในโอกาสต่อไป

กรณีที่ 3 เป็นเอกชนรายย่อย ที่ได้นำที่ดินที่ทำการปลูกสวนป่าเข้าร่วมโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจแล้ว แต่ยังไม่ได้นำที่ดินไปขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าโดยแจ้งว่ายังไม่ถึงเวลาทำไม้ออกจากสวนป่า ผู้ทำสวนป่ารายนี้เป็นผู้มีความรู้ในเรื่องการปลูกไม้ผลเป็นอย่างดีเพราะทำหน้าที่ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงานวิจัยพืชสวน ผู้ศึกษาได้สอบถามถึงประเด็นแรงจูงใจที่ปลูกไม้ป่าในพื้นที่ของตนเอง ทั้งๆ ที่ศักยภาพ ความพร้อมและความสามารถในการจัดการไม้ผลมีมากกว่าไม้ป่า ผู้ทำสวนป่าแจ้งว่า การดูแลรักษาไม้ปามีน้อยกว่าไม้ผล ตลอดจนโรคและแมลงที่จะเข้ามาทำลายมีน้อยกว่า ทำให้ลดปัญหาที่จะเกิดจากการใช้สารเคมี และประเด็นสำคัญ คือ ผลตอบแทนระยะยาวมีแนวโน้มสูงกว่าจะได้รับจากการทำสวนไม้ผล ผู้ทำสวนป่าแจ้งจะดำเนินการนำที่ดินไปขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าในโอกาสต่อไป

4.5 ข้อจำกัดอันเนื่องมาจากนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้พบความไม่สัมพันธ์ของโครงการส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชนตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจและพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ในประเด็นใหญ่ๆ ได้ 2 ประเด็น คือ

4.5.1 ที่ดินที่ใช้ดำเนินงานปลูกสวนป่า

ระเบียบกรมป่าไม้วาดด้วยการเบิกจ่ายเงิน โครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้การส่งเสริมการปลูกสร้างสวนป่า ว่าประเภทที่ดินที่จะนำมาปลูกป่าตามโครงการส่งเสริมปลูกไม้เศรษฐกิจต้องเป็นที่ดินดังต่อไปนี้

1. ที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือที่ดินที่มีหลักฐานแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) หรือใบจอง (น.ส.2 น.ส.2ก) ที่มีหนังสือรับรองของทางราชการว่า ที่ดินดังกล่าวอยู่ในระหว่างดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดิน
2. ที่ดินที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน **ที่มีหลักฐานหนังสือรับรองที่ดิน (ส.ป.ก.4-28)** หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน(ส.ป.ก.4-01 ส.ป.ก.4-01ก) หรือหลักฐานการเช่าหรือการเช่าซื้อที่ดินจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือหนังสือรับรองของทางราชการว่าที่ดินดังกล่าวอยู่ในระหว่างการดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
3. ที่ดินในเขตนิคมสหกรณ์ **ที่มีหลักฐานหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (กสน.3) หรือหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในที่ดิน (กสน.5) หรือที่ดินในเขตนิคมสร้างตนเองที่มีหลักฐานหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (น.ค.1) หรือหนังสือแสดงการทำประโยชน์ในที่ดิน (น.ค.3)**
4. ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ หรือที่ดินในเขตป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ที่ส่วนราชการ หรือองค์การของรัฐได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์เพื่อจัดสรรให้ราษฎรอยู่อาศัยหรือทำกิน โดยมีหนังสืออนุญาตของส่วนราชการ หรือองค์การของรัฐนั้นให้ใช้ทำการปลูกสร้างสวนป่าได้
5. ที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ **ที่มีหลักฐานหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัย หรือปลูกป่าหรือไม้ยืนต้นในเขตป่าสงวน**

แห่งชาติ (สทก.) หรือหนังสือรับรองจากกรมป่าไม้ ว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินซึ่งกรมป่าไม้จัด
ที่ทำกินให้ราษฎร ตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ

6. ที่ดินราชพัสดุ ที่มีหลักฐานการเช่าหรือที่หน่วยงานราชการหรือองค์การของ
รัฐจัดสรรให้ราษฎรอยู่อาศัยหรือทำกิน โดยมีหนังสือรับรองของหน่วยงานราชการหรือองค์การของ
รัฐดังกล่าว ให้ใช้ทำการปลูกสร้างสวนป่าได้

7. ที่ดินที่มีสัญญาเช่าจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ โดยมีหนังสือ
อนุญาตจากสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ให้ใช้ทำการปลูกสร้างสวนป่าได้

พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้ที่ดินที่จะขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า
ต้องเป็นที่ดินประเภทใดประเภทหนึ่งดังต่อไปนี้

1. ที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวล
กฎหมายที่ดิน
2. ที่ดินที่มีหนังสือของทางราชการรับรองว่า ที่ดินดังกล่าวอยู่ในระยะเวลาที่อาจ
ขอรับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามประมวลกฎหมายที่ดินได้ เนื่องจากได้มีการ
ครอบครองและเข้าทำกินในที่ดินดังกล่าว ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
หรือตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพไว้แล้ว
3. **ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมที่
มีหลักฐานการอนุญาต การเช่าหรือเช่าซื้อ**
4. ที่ดินที่มีหนังสืออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติ ให้บุคคลเข้า
ทำการปลูกป่าในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ หรือเข้าทำการปลูกสร้างสวนป่า หรือไม้ยืนต้น
ในเขตป่าเสื่อมโทรม
5. ที่ดินที่ได้ดำเนินการเพื่อการปลูกป่าอยู่แล้ว โดยทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจ
หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือกรมป่าไม้ที่ กษ 0710.05/8228 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2538 เรื่อง หารือ
แนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 แจกแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินที่จะนำมา
ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ไว้ดังนี้

1. ที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา 4 (1) แห่ง
พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 หมายถึงที่ดินที่มีโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์
โดยชอบด้วยกฎหมายที่ดินเท่านั้น ดังนั้นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (นส.3ก.) ที่ออกโดย
มิชอบด้วยกฎหมายที่ดินและยังไม่มีกรเพิกถอน จึงไม่สามารถขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าตาม
พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ได้

2. ตามมาตรา 4 (3) แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 กำหนดให้ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่มีหลักฐานการอนุญาต การเช่า หรือการเช่าซื้อ เป็นที่ดินที่จะขอขึ้นทะเบียนเป็นสวนป่าได้ แต่สำหรับหนังสือรับมอบที่ดิน ส.ป.ก.4-28 และ ส.ป.ก.4-28ก กรมป่าไม้ได้หรือสำนักงานปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมแล้ว ได้รับแจ้งว่า

2.1 เอกสาร ส.ป.ก.4-28 หรือ ส.ป.ก.4-28ก คือ หนังสือรับมอบที่ดิน ใช้เป็นหลักฐานแสดงว่าเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดที่ได้รับที่ดิน ตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ซึ่งมีขอบเขตแปลงที่ดินที่ได้รับ แสดงให้เห็นเด่นชัด และมีสิทธิได้รับ หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินต่อไป

2.2 เอกสาร ส.ป.ก.4-01 หรือ ส.ป.ก.4-01ก คือ หนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งเกษตรกรจะได้รับต่อจากได้ ส.ป.ก.4-28ก ใช้เป็นเอกสารแสดงหลักฐานการได้รับอนุญาตให้มีสิทธิเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับมอบ

2.3 ส่วนหลักฐานการเช่า คือ สัญญาเช่าที่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินได้ เข้าทำสัญญากับ ส.ป.ก. เพื่อต้องการสิทธิการเช่าในที่ดินของ ส.ป.ก. ทั้งในที่ดินของรัฐและเอกชน และหลักฐานการเช่าซื้อ คือ สัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาค่าชดเชยที่ดิน ที่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินเข้าทำสัญญากับ ส.ป.ก. เพื่อต้องการกรรมสิทธิ์ในที่ดินของ ส.ป.ก. ทั้งในที่ดินของรัฐและเอกชน

ดังนั้น กรมป่าไม้จึงเห็นว่า เอกสาร ส.ป.ก. 4-28 และ ส.ป.ก. 4-28ก. คือหลักฐานที่แสดงว่า ผู้มีสิทธิในเอกสารนี้มีสิทธิได้รับการอนุญาตตามกฎหมายปฏิรูปที่ดินต่อไป ไม่สามารถใช้เป็นหลักฐานขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าได้ ส่วนเอกสาร ส.ป.ก. 4-01 หรือ ส.ป.ก. 4-01ก. สัญญาเช่า และสัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาค่าชดเชยที่ดิน เป็นหลักฐานการอนุญาต การเช่า หรือเช่าซื้อของที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่จะขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าได้ตามมาตรา 4(3) แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535

4.5.2 ชนิดพันธุ์ไม้ที่ใช้ปลูกสวนป่า

ระเบียบกรมป่าไม้ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินโครงการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาให้การส่งเสริมการปลูกสร้างสวนป่า ว่าต้องปลูกสร้างสวนป่าโดยใช้ ชนิดพันธุ์ไม้ตามบัญชีรายชื่อพันธุ์ไม้ตามที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด ซึ่งอธิบดีกรมป่าไม้ได้กำหนดรายชื่อพันธุ์ไม้ที่ให้เนื้อไม้มีประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่ให้การส่งเสริมในโครงการส่งเสริม

การปลูกไม้เศรษฐกิจ จำนวน 38 ชนิด (ดูภาคผนวก ฉ) โดยให้ผู้ร่วมโครงการเลือกปลูกตามความเหมาะสมของพื้นที่ให้ถูกต้องตามหลักวิชาการป่าไม้ และปลูกชนิดพันธุ์ไม้ที่ส่งเสริมไม่น้อยกว่า 100 ต้นต่อไร่ ให้กระจายทั่วพื้นที่

พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ได้กำหนดให้ที่ดินที่จะขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ต้องเป็นที่ดินประเภทใดประเภทหนึ่งที่ประสงค์ใช้ที่ดินทำสวนป่าเพื่อการค้า โดยทำการปลูกและบำรุงรักษา ไม้ที่เป็นไม้หวงห้ามตามกฎหมายป่าไม้

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือกรมป่าไม้ที่ กษ 0710.05/8228 ลงวันที่ 31 มีนาคม 2538 เรื่อง หารือแนวทางปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 แจกแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับชนิดพันธุ์ไม้ที่ปลูกเป็นสวนป่าที่จะนำมาขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ไว้ดังนี้

มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ให้คำจำกัดความคำว่า “สวนป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา 5 เพื่อทำการปลูกและบำรุงรักษาต้นไม้ที่เป็นไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ไม้ชนิดอื่นนอกจากไม้สักและไม้อย่างที่ปลูกในที่ดินที่มีโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยชอบตามประมวลกฎหมายที่ดิน มิใช่ไม้หวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ จึงไม่สามารถนำมาขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า ตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ได้

จะเห็นได้ว่า เกิดความไม่ต่อเนื่องของการดำเนินการตามนโยบายส่งเสริมการปลูกป่าภาคเอกชนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง นโยบายของรัฐได้ส่งเสริมให้ทำการปลูกในที่ดินที่ได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดิน ที่มีหลักฐานหนังสือรับรองที่ดิน (ส.ป.ก. 4-28 และ ส.ป.ก. 4-28ก.) และส่งเสริมให้ทำการปลูกต้นไม้ตามชนิดไม้ที่เป็นไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ จำนวน 38 ชนิดตามความเหมาะสมของพื้นที่ เมื่อผู้ปลูกสร้างสวนป่าดังกล่าวมีความประสงค์จะทำสวนป่าเพื่อการค้า ไม่สามารถนำที่ดินดังกล่าวมาขอขึ้นทะเบียนตามพระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ได้